

XVIII
8679 (III) ИНФАРМАЦЫИНЫ
БЮЛЕТЭНЬ НКЮ

№ 6.

СЫНЕЖАНЬ 1930 Г.

№ 6.

З Ъ М Е С Т

1. Да перавыбараў саветаў.
2. ЮРАШКЕВІЧ.—Адмоўныя бакі па спра-
вам абвінавачваньня па 84, 90, 93, 152,
155 арт. КК.
3. КУРОЧКІН.—Да вынікаў куставых на-
рад.
4. ЗЭГЕР.—Аб грамадзкіх абвінаваўцах.
5. ЗЭЙФМАН.—Тры вопыта.
6. ЖЫЛІНСКІ.—Практыка Верхсуду.
7. Законапраекты па судабудаўніцтву.
8. Аб пастанове Прэз. ЦВК БССР аб
ільготах бытам чырвоным партызанам,
чырвонагвар., і іх сем'ям.
9. Адказы на запытаныі з месц.

64/10698

Да перавыбараў саветаў.

Найважнейшая масавая палітычная кампанія — кампанія перавыбараў саветаў — падыходзіць да канца. Гэта кампанія праходзіць ва ўмовах разго-
рнутага сацыялістычнага наступу на капиталістыч-
ныя элемэнты гораду і вёскі, ва ўмовах абвостранай
клясавай барацьбы. Клясавы вораг імкнецца
ўсялякімі способамі прасабамі пралезеці ў органы пралетар-
ской дыктатуры — саветы: з tym, каб дэзарганізаваць
іх работу. і вось тут-то неабходна быць на варце.

Клясава варожая элементы не спыняюць
сваей барацьбы супроты сацыялістычнага будаў-
ніцтва, таму трэба арганізавана разгарнуць масавую
падрыхтоўку да абраньня сапраўдных органаў
дыктатуры пралетарыяту — саветаў з рабочых кал-
гасцінікаў батрацтва і бедняцка-серэдняцкіх пла-
стоў сялянства.

А між tym заўважана, што ў шмат якіх вы-
падках на мясцох ня зразумелі усю важнасць
правадзімай кампаніі. Ёсьць выпадкі вельмі слабай
падрыхтаванасці да гэтай кампаніі, што зусім
зразумела дрэнна адбіваецца на пасыпахое яе
правядзеніне.

**Адмоўныя бакі у працы Нарсудоў па спраўам абвінавачваньня па 84,
90, 93, 152 і 155 арт. КК.**

(На матар'ялам абсьледваньня Нарсудоў).

Пленум ЦКК КПБ па дакладу аб рэвалюцый-
най законнасці і становішчы судова—съледчага
апарату, між іншым, адзначыў: „праявы супраціў-
ленія капиталістичных элементаў мерапрыемствам
па сацыялістычнай рэканструкцыі народнай гаспо-
даркі і выцясненію прыватна-капіталістычнага
сэктару, даходзячыя да тэрарыстычных выступле-
ніяў клясава-варожых элементаў, — патрабуюць ад
органаў Юстыцыі, праводзячых барацьбу з гэтымі
праявамі, самага рашучага ўзмацненія сваей
дзейнасці ў гэтай галіне, шырока выяўляючы

клясавую сутнасць гэтых спраў, спробы, прыёмы
і формы, якія прымяняе інспірант у горадзе і кулак
у вёсцы ў упартым супраціўленыі сацыялістыч-
наму будаўніцтву.“ Як жа нарсуды ў сваей прак-
тычнай працы выконваюць гэтае запатрабаванье?

Жорстка, у вогуле, падаўляючы спробы кля-
савага ворага нанесці шкоду сацыялістычнаму
будаўніцтву, нарсуды ў паасобных выпадках tym
ня менш дапускаюць шэраг памылак, зыніжаючых
посыпехі органаў Юстыцыі, як правадніка сацыя-
лістычнага наступлення пралетарской дыктатуры.

Некаторыя суды не вядуць належнай бараньбы з прававамі антысэмітізму. Справы гэтага харкту, як правіла слухаюцца бяз удзелу бакоў у съценах суду, у выніку чаго інтэрнацыянальнае выхаванье судом працоўных мас не ажыццяўляецца. Маецца значная частка выпадкаў, калі справы аб антысэмітізму разглядаюцца, як звычайнае хуліганства, чым змазываеца палітычны сэнс справы.

Так, Нарсуд Бярэзінскага раёну гр-на Забаронка Міколу, які па вуліцам крычаў: „жыдоўская ўлада душыць беднякоў, бей жыдоў, спасай Расію, мой бацька душыў жыдоў і я таксама буду душыць“ асудзіў па 107 арт. да аднаго году пазбаўлення волі ўмоўна.

На частку паасобных прыгавараў рэагуе грамадзкасць, паасобныя справы пападаюць ў Вярхсуд, дзе яны і атрымоўваюць належны напрамак. Значная жа частка ляжыць у Нарсудзе, так як Прокуроры ўдзеляюць зусім недастатковую ўвагу працы нарсуду.

Пралетарыят мабізуе ўсе сваі сілы і сродкі на выкананье пацігодкі ў чатыры гады. Варожыя элемэнты імкнущца рознымі способамі перешкаджаюць нашым вялізарным посьпехам ў сацыялістычнай рэканструкцыі народнае гаспадаркі. У прыватнасці, з боку капіталістычных элемэнтаў — нэпманаў кулакоў, і мы назіраем упартасць нежаданьне ўнасіць дзяржаве, накладзеная на іх падаткі.

Улічваючы сац. небяспеку гэтага дзеяньня ў сваі часы была павялічана карацельная санкцыя 93 арт. КК. Нажаль, некаторыя суды і да гэтых пор не зразумелі тae небяспекі, якую маюць, учыняемыя гандлярамі і кулакамі дзеяньня, прадугледжаныя 93 арт. Кр. Кад.

Так, Касцюковіцкі нарсуд па пяці справам гандлярам, кулакам, арэндатарам садоў (узросту ад 25 да 46 год) за няўзнос кожным падатку ў размеры ад 1000 да 2500 руб., абраў меру сацыяльной абароны — пазбаўленне волі ўмоўна.

У гэты жа самы час сярэдняк, за няўплуту сельгас. падатку 69 руб. 23 кап., прыгаворан да аднаго году пазбаўлення волі. Абраныне такіх мяккіх мер да капіталістычных элемэнтаў, як гэта зрабіў Касцюковіцкі Нарсуд, тлумачыцца выключна незразуменнем клясавай сутнасці разглядаемых спраў, аб гэтым съведчыць, між іншым, ссылка суду, што асуджаныя не зьяўляюцца сацыяльна-небяспечнымі асобамі.

Такое жа самае непараразуменне таго, якое значэнье мае мабілізацыя сродкаў, дапусцілі і судзьdzі Бярэзінскага раёну. Яны за неплацёж ган-

длярамі падаткаў ад 5 да 6 тысяч аблігалі такія меры, як 10-12 месяцаў прымусовых прац.

Абіраемыя меры сацыяльной абароны павінны, між іншым, папярэджваць учыненне сацыяльна — небяспечных дзеяньняў.

Зусім зразумела, што вышэй паказаныя прыгаворы Касцюковіцкага і Бярэзінскага нарсудоў могуць зрабіць належнага ўплыву на неплательнікаў падаткаў — нэпманаў і кулакоў.

Пералік падобных прыгавораў, як памянёныя вышэй, можна было бы працягнуць з практычнасці працы іншых судоў: Пятрыкаўскага, Клічаўскага і другіх. Але названых прыкладаў будзе дастаткова. Калі яшчэ ўлічыць, што справы па 93 арт. КК, знаходзяцца ў вытворчасці доўгі час, адкладаюцца слуханьнем па некалькі раз, дык трэба канстатаваць, што ня ўсе яшчэ суды па названным справам зьяўляюцца аружкам пралетарскай дыктатуры.

За апошнія месяцы з боку варожых элемэнтаў, наглядаюцца нявыпуск разъменнае манеты на рынак. Гаварыць аб tym наколькі небяспечны гэтае дзеяньне ня прыходзіцца. Але tym ня менш нарсуд Пятрыкаўскага раёну да двух грамадзянак, у якіх была знайдзена дробная сярэбраная манета ў размёры 40—50 руб., палічыў неабходным абраць штраф-10 і 25 руб. Такія мяккія меры сацыяльной абароны, па названай катэгорыі спраў, абірае і нарсуд Зга вуч. гор. Менску, і судзьdzі Бярэзінскага раёну.

Трэба падкрэсліць, што наглядаюцца таксама шэраг выпадкаў не належнага рэагаванья і на сацыяльна-небяспечны дзеяньня, з боку капіталістычных элемэнтаў, прадугледжаныя 152 і 155 арт. КК.

Паўстае пытанье, чым тлумачацца памянёныя недахопы ў працы судоў?

На гэта можна даць толькі апіні адказ: нарсудзьdzі ня ўлічваюць, ня вывучаюць, належным чынам, пастановы партыйных і савецкіх органаў.

Адгэтуль вывад толькі паўсядзённая работа працаўнікоў Юстыцыі над падняццём свайго палітычнага ўзроўня, сваей палітічнай съядомасці, толькі правільнае праламленне дырэктыў у практычным жыцці дасць магчымасць зынішчыць тыя недахопы і памылкі, якія наглядаюцца ў сучасны момант пры вырашэнні паасобных спраў, дасць магчымасць правільна выполніць тыя задачы, якія стаяць перад намі.

Юрашкевіч.

Да вынікаў куставых нарад.

Адказнейшыя задачы, якія стаяць перад Савецкім апаратам у час рэканструкцыі народнай гаспадаркі, як у горадзе таксама і на вёсцы, выклікалі неабходнасць набліжэння яго да працоўных мас.

У сувязі з гэтым, згодна пастановы XVI-га партзьезду былі ліквідаваны акругі і ўся адказнасць за працу на мясцох ускладзена на раёны.

Зусім зразумела, што апшнія змогуць выканаць усе задачы, якія перад імі стаяць толькі тады, калі будзе наладжана сапраўдная жывая сувязь з цэнтральнымі установамі, а ня толькі сухое патяровае кіраўніцтва.

Вось чаму НКЮ, перабудоўвая свае мэтады кіраўніцтва месцамі, лічыць неабходным у першую чаргу правесці так званыя куставыя нарады працаўнікоў суду, прокуратуры, съледства і ворганаў дзязнаньня. Каб наладзіць сувязь, каб добра кіраваць і дапамагаць у працы неабходна ведаць умовы працы на мясцох, становішча гэтай працы і жывы матар “ял, які праводзіць яе.

Якія-ж вынікі гэтых нарад?

1) Раённыя працаўнікі разумеюць тыя палітычна-гаспадарчыя задачы, якія перад імі стаяць, ужо маецца некаторы зруш у сэнсе падхопліваньня іх не чакаючы непасрэднай дырэктывы ад НКЮ. Але побач з гэтым тэмпы рапцыяшчэ не адпавядаюць

запатрабаваньням часу, назіраюца выпадкі хвасьціму і адсунтнічае неабходная чоткасць у працы. Трэба навучыца ня толькі жорстка рэагаваць на ўжо маючыя мейсца вылазкі з боку клясава-чарожага элемэнту, а іх недалушчаць; трэба так пастройць працу, каб папярэджваць тыя ці іншыя скрыўленыні, якія да гэтага часу нажаль маюць мейсца з боку паасобных працаўнікоў савецкага апарату, а ня толькі біць па тым, якія ўжо былі.

Зразумела, што выкананьне гэтага магчыма толькі тады, калі наш апарат будзе цесна звязан з грамадзкасцю, якая будзе сыгналізаваць нам аб усім тым, што патрабуе нашага ўмешацельства.

Апроч таго неабходна дабіцца, і гэты абавязак НКЮ бярэ на сябе, каб адказныя працаўнікі суду і пракуратуры не адрываліся ад сваёй непасрэднай працы на месяцы ў якасці ўпаўнаважаных для правядзенія гаспадарчых кампаній, а мелі бы магчымасць з самага пачатку кожнай кампаніі непасрэдна сачыць за яе правядзеніем і з самага пачатку біць па тым балічкам, якія перашкаджаюць паспяховаму іх правядзенію.

2) Умовы працы вельмі разнастайныя па паасобным раёнам, але наогул яшчэ ня могуць лічыцца здавальняючымі.

Так ня гледзячы на адпаведныя пастановы кіруючых ворганаў яшчэ назіраецца, праўда паасобныя выпадкі, калі мясцовыя кіруючыя ўстановы даюць суду і пракуратуры працаваны пры развязаньні канкрэтных спраў. У паасобных раёнах з боку кіруючых ворганаў няма досыць уважлівых адносін да пастановікі працы ворганаў юстыцыі ў належныя ўмовы. Непрадстаўленыя памяшканьня, выбрасваныя суду з ужо займаемага, неасыгнаваныя мінімальна патрэбных грошай на разезды і г. д.

Нездавальняючы абстаіць справа з забяспечэннем законадаўчым матар“ялам і юрыдычнай літаратурай. У сапраўднасці, нельга не згадзіцца з прадстаўнікамі мейсц, якія на нарадах скардзяцца, што за адсунтнасцю КПК, адміністр. кодексу і іншых, яны ня маюць чым кіравацца і няўмысна робяць памылкі, што выдаваемы бюлетэн НКЮ па зъвесту ня можа здаволіць. Нельга не згадзіцца і другім паказаньнем прадстаўніка з мейсц, што НКЮ некалькі спазняеца з дачай свайх дырэктыў, што жывая сувязь яшчэ не наладжана, што інструктаваныне таксама яшчэ досыць не адчуваеца і асабліва па лініі працаванія, што Вярхсуд павінен перабудаваць сваю працу такім чынам, каб не трymаць месяцамі касацыйныя справы, бо сваечасовы іх зварот значна дапамагае судзьдзям заўважваць свае памылкі і недалушчаць іх наперад.

Таксама патрабуюць тэрміновага рэагаваньня і заўвагі аб умовах працы органаў дазваніння. Гэтыя заўвагі ў галоўным зводзяцца: пасля ліквідацыі акругі кіраваньне НКСУ яшчэ не наладжано, зусім дрэнна абстаіць справа з спэцвопраткай; пытаньне кадраў не наладжана і існуючыя ў Менску курсы па перападрыхтоўцы не здавальняюць запатрабаваньням да іх; адсунтнічае належная палітычна-выхаваўчая праца і праца па падвышэнню сваёй непасрэднай кваліфікацыі; ворганы дазваніння заружаны ўселякай дробязьлю не патрабуючай расцсьледваньня; надта цяжкія ўмовы трymаньня пад вартай ў раёнах.

Дрэнна абстаіць справа з абаронай. У часткі раёнаў яе зусім няма. Прэзыдыўм Цэнтр. кал. зусім не кіруе і на дапамагае мейсцам.

3) — Што датычыща да становішча працы, дык па матар“ялам нарад мы маём наступнае:

а) Нарсуды значна разгрозіліся ад дробных спраў і ў сваёй большасці маюць магчымасць здоліць разгляд тых складаных спраў, асабліва службовых, якія зараз да іх перайшлі, але неабходна, каб Вярхсуд сваю кас. практику праз бюлетэн даваў да ведама мейсц, што дапаможа ім не дапушчаць паасобных памылак.

б) Праца таварыскіх і сельскіх судоў яшчэ не паставлена на патрэбную вышыню і з боку нарсудоў ня звернута досыць увагі на іх інструктаваньня і дапамогу ў працы.

в) Пракуратура яшчэ не разгарнула сваю працу па ўдзелу ў судовых пасяджэнняў і асабліва па судоваму нагляду. Ня ўсюду існуе інстытут грамадзкіх адвінавайцаў.

г) Нездавальняючы абстаіць справа з выкананьнем прыгавароў і асабліва прымусовых прац.

д) Нарсуд і вуч. пракуратура зусім не займаюць вывучэннем спраў па паасобным відам сацыяльна-небяспечных дзеяніяў, чаму самі зусім пазбаўлены магчымасці рабіць аналіз сваёй працы:

е) Як нарсуд, таксама і Пракуратура ўсё яшчэ досыць адарваны ад працоўных мас, перад імі амаль, што не адлічваюцца і іх у сваю працу не ўцягваюць.

ж) Пракуратура па агульному нагляду яшчэ не перабудавала на мясцох форм працы, так амаль нідзе няма брыгад садэйнічання, нарад па баражбе з злачынасцю як адным з агульных мэтадаў працы.

з) Недастатковы нагляд Пракуратуры па працах спраўам і за тэхнікай бяспекі;

і) Ня звернута дастатковая увага на падвышэнне якасці съледства і нагляду з боку съледчых за працай ворганаў дазваніння, што зараз прызначным памяшканьні съледственных спраў ў съледчых павінна заніць адно з першых мейсц у іх працы. Яшчэ і да гэтуль назіраецца штампаванье пракуратурой съледственных спраў;

к) Зусім амаль адсунтнічае ўдзел судова-пракурорскіх працаўнікоў ў друку.

4) — Апошніе пытаньні на якім трэба засланавіцца, гэта пытаньне кадраў. Наогул праведзенія нарады паказалі значнае палепшанье сацыяльнага складу працаўнікоў Юстыцыі, галоўным чынам за кошт рабочых—вылучэнцаў.

Але самая наяўнасць іх патрабуе з боку НКЮ больш звязаную увагі да падвышэння іх кваліфікацыі, чаму нельга не згадзіцца з працаваніем большасці нарад аб скліканні Усебеларускай нарады — вылучэнцаў, працуючых у ворганах Юстыцыі і Н. К. У. С, тэрміновага адчыненія курсаў пры НКЮ, накіраваныя большай колькасці на факультэт Саўбуду і права пры БДУ.

Вось асноўныя вынікі нарад.

У наступным нумару бюлетэні мы дадзім, як канкрэтна НКЮ падышоў да правядзенія іх у жыцці.

П. Курочкин

Дзяржаўная
бібліятэка
БССР
Імя Е. І. Рыбака

Аб грамадзкіх абвінаваўдах

Праверкай працы органаў Пракуратуры устаноўлена што Пракуратура рэдка удзельнічае пры разглядзе вельмі важных, маючых грамадзка-палітычнае значанье спраў - у судзе. Ёсьць такія прыклады, калі судзьдзя папрацаваўшы доўгі тэр ін у тым ці іншым вучастку ні разу не разглядае справы з удзелам пракуратуры, бо апошні амаль зусім гэтай працы не удзеляе ўвагі. За апошні час прыходзілася праглядываніе цэлы шэраг спраў па 84 арт. КК. Ня гледзячы на важнасць гэтай катэгорыі спраў, неабходнасці барацьбы з разжыганнем нацыянальнай розні, стварэннем адпаведнай грамадзкай думкі вакол іх, пракуратура тут ня прымала ніякага ўдзелу.

Вакол справы ачышчэння нашага Савецкага апарату ад бюрократу, злачынцаў, прымазаўшыхся да апарату і шкодзячых яму прыватнікаў, чуждых элемэнтаў павінна канцэнтравацца праца органаў юстыцы і трэба прыдаваць гэтай справе належную увагу, а між тым мы маём такі абураючы прыклад, калі Слуцкая Пракуратура палічыла непатрэбным прымяць ўдзел у разглядзе справы мясанарыхтоўчых арганізацый Случчыны, па якой справе прыцягвалася да адказнасці 32 асобы, у большая сваёй частцы былыя гандляры пралезшыя ў савецкі апарат, займаўшыся парушэннем конвенцыйных цэн, падлогамі, растратамі, у выніку чаго нанесена вялікая шкода дзяржаве. Гэта справа нарсудом была змазана. Грамадзка-палітычнае значанье забясьпечаньня мясам рабочага спажыўца не

улічана, чаму суд значную колькасць гэтых службовых асоб апраўдаў, а астатнім вызначана не адпаведаючая сацыяльнаму небяспечнаму дзеянню - мера сац. абароны. Справа каскалегій адменена і прынята да разгляду Суд. Калегій Вярх суду.

Магчыма прывесці яшчэ цэлы шэраг прыкладаў, але і гэтых дастаткова для таго, каб зрабіць адпаведныя вывады. Пракуратуры неабходна прымаць ўдзел пры разглядзе спраў, маючых грамадзка-палітычнае значанье дзеля чаго заўсёды быць у курсе спраў, прызначаных да слуханья і не чакаючы выкліку суда, самім вызначыць пэўныя катэгорыі спраў неабходных слухаць з ўдзелам бакоў.

Так як аднаму Пракурору, занятому і праводзячаму працу па цэламу шэрагу іншых галін працы - не заўсёды маецца магчымасць прыняць непасрэдны ўдзел, то гэта абставіна яшчэ і яшчэ раз высоўвае пытанье арганізацыі, не на паперы, а ў сапраўднасці інстытуту грамадзкіх абвінаваўцаў, праводзячы з апошнімі сталую працу і ўтварыўшы з іх актыў пракуратуры.

Трэба зараз жа ў час правядзення перавыбараў народніцаў, абраць найбольш падрыхтаваных і вытрыманых рабочых, калгасынікаў, батракоў дзеля ўдзелу ў разглядзе спраў, маючых грамадзка-палітычнае значанье. Ні адна справа гэтай катэгорыі, не павінна слухацца бяз ўдзелу самой грамадзкасці.

Зэгер.

Тры вопыт

(Барысаў)

Я хачу падзяліцца некаторым вопытам з работы Барысаўскай Пракуратуры, які бязумоўна становіча адбіваецца на работе органаў Пракуратуры і які па майму можна рэкамэндаваць і іншым гарадзкім пракуратурам.

Барысаўская Пракуратура ўключылася у вытворчыя манэўры па камбінацкай тыпографіі, ўдзел ў гэтай працы заключаецца ў тым, каб дапамагчы замацаваць вынікі вытворчых манэўраў.

Адзін з працаўнікоў пракуратуры прысутнічае на сходах рабочых, на вытворчых нарадах, дапамагаючы асобнымі сваімі паказаньнямі і парамі ў іх работе.

У сувязі з тым, што на ф-цы „Чырвоная Бярэзіна“ і „Пролетарская перамога“, маецца значны прарыў у выкананні промфінпляну, мы парашылі ўключыцца таксама і ў вытворчыя манэўры гэтых прадпрыемстваў і дапамагчы шляхам реагаванья на месцы, на непаладкі якія яшчэ маюцца на вытворчасці. Для гэтай мэты туды была назірована съледчая брыгада з съледчага і агента Крымвышку, якія вытворчаюць расыльданье аб прычынах прарыву ў асобных цэхах і вінаватыя ў злачыннай нядбайнасці прыцягваюцца да суда адказнасці.

У час расыльданьня, съледчая брыгада выявіла шэраг непарадкаў як-такі: у аўтаматычным цэху маецца шэраг паломаў аўтаматаў, таксама не ўстаноўлена, хто адказвае за пуск аўтаматаў і

г. д. У такіх выпадках съледчыя на месцы рэагуюць на гэтае зъявішча, ставячы пытанье перад адміністрацыяй.

Да гэтай работы прыцягваючы асобныя рабочыя.

Работа съледчай брыгады вытворчацца толькі на фабрыцы. Вынікамі такога расыльданьня зъявіяеца тое, што съледчыя маюць магчымасць азнаёміцца і ведаць працэс вытворчасці і гэтым самым рэагаваць на месцы на асобныя непарадкі. Вялізарнае значанье набывае тое, што съледства праходзіць не габінетным парадкам самім съледчым, а ў гэту працу ўцягваецца рабочая грамадзкасць.

2) За апошні час у нас бываюць выезды суду на вёску. Мы ўвялі наступны вопыт. Пасля судовага пасяджэння, а ўвесцы на суд прыходзіць заўсёды многа сялян, у час увахода суда на нараду, пракурор праводзіць гутарку з сялянамі па пытаньням якія яны самі высоўваюць, альбо лепш кожучы вечар пытаньняў і адказаў. Гэты вопыт намі праведзен у некалькіх вёсках і сяляне з інтарэсам сядзелі на гэтых вечарох задаваючы розныя пытанні. Гэта дае магчымасць пракурору раслумачваць асобныя законы і дырэктывы партыі.

3) За апошні час Барысаўская Пракуратура прыцягнула да сваіх працы групу лёгкіх кавалеристых.

Яны праверылі ход нарыхтавак па нарыктоўчым арганізацыям і як здаюцца ў Дзяржбанк гроши па пазыцы 5-ці годка ў 4 гады. У выніку іх работы мы аддалі пад суд Райкоопсаюз, бухгалтерью ЦРК, далі шэраг паказаньняў заводу

„Домбаль“, санпрамсаюзу аб палепшаньні працы па збору грошай па пазыках.

Дрэнна яшчэ тое, што гэтая групы не замацаваны стала за пракуратурай, абы чым пастаўлена пытаньне.

Зэйфман.

Практыка Верхсуду.

19 Сінегня 1930 году Выездная Сесія Судовай Калегіі Вярхоўнага Суду разгледзела дэльце справы па абавінавачаньню тылавых апалчэнцаў, прызваных у каманду тылавога апалчэння, Рудзенка Паўла, Ладуцька Ільлю і Вашкевіча Рыгора за адмову выйсьці на працу; Рудзенка па рэлігійным перакананьнем, а Ладуцька і Вашкевіч за сваевольную адлучку з інтэрната, на выкананьня прыказа камандыра каманды і сваевольны ўход з дневальнага дзяжурства і на аснове арт. 6—82 КК прыгаварыла да пазбаўлення волі; Рудзенка на 2 гады, Ладуцька на 3 гады і Вашкевіч на 1 год і 6 месяцаў.

Неабходна адзначыць, што Судовая Калегія прыдавая значэньне гэтай катэгорыі спраў, яшчэ

ня меўшых месца ў нашай судовай практицы, з пункту гледжаньня сацыяльнай небяспечнасці гэтай катэгорыі злачынстваў, прыняла іх да свайго вытворства, каб гэтым самым звязаць увагу судовых ворганаў БССР на тое, што ўселякая спроба, накіраваная к парушэнню ўстаноўленага парадку ў камандах тылавога апалчэння, павінна сустрэч шпаркі і жосткі адпор з боку судоў, бо парушэнне гэтага парадку зьяўляецца злачынствам сацыяльна апасным, патому напраўлена да зрыву тых плянавых работ, якія ўзложены Урадам на каманды тылавога апалчэння.

Жылінскі.

Законапраекты па судабудаўніцтву

Ліквідацыя акруг выклікала значную змену падсуднасці нашых судовых органаў, а таксама рэконструкцыі ў органах суда, съледства і пракуратуры. У звязку з гэтым з'явілася неабходным перапрацаўваць існуючае палажэнне пра судабудаўніцтва БССР, якое было выдана яшчэ ў 1925 г. і цяпер нягодна.

Часткова ў звязку з той жа рэарганізацыяй Саюзны Урад выдаў спэцыяльны закон „пра арганізацыю сельскіх судоў“ (З. З. Саюзу ССР 1930 г. № 51, арт. 53), які вызначае асноўныя палажэнні аб конструкцыі і падсуднасці сельскіх судоў і аб правядзеніі нагляду за імі. На падставе гэтага трэба было перапрацаўваць і наша існуючае палажэнне пра сельскія і местачковыя суды.

Сучасны момант высунуў пытаньне і пра пашырэнне падсуднасці і пра таварыскіх судоў і пра неабходнасць змены і дапаўненія палажэння пра гэтыя суды.

Усё вышэйпаказанае дало падставы Народнаму Камісарыяту Юстыцыі распрацаўваць і падаць ў законадаўчыя органы наступныя тры законапраекты:

- Палажэнне аб судабудаўніцтве БССР,
- Палажэнне пра сельскія і местачковыя суды і
- Палажэнне пра таварыскія суды.

Кожны з гэтых праектаў перад паданьнем у Савет Народных Камісараў абмеркаваўся на пасяджэннях Пленуму Вярхоўнага Суду БССР і Калегіі НКЮ, праект жа палажэння пра таварыскія суды апрач таго абмяркоўваўся на сходзе рабочых падшэфнага НКЮ прадпрыемства і адбівае такім чынам думку рабочых, якія беспасрэдна ўдзельнічалі ў яго абмеркаванні.

Палажэнне пра судабудаўніцтва і палажэнне пра сельскія і местачковыя суды ужо прынята Падрыхтоўчай Камісіяй СНК, палажэнне пра таварыскія суды гэтымі днямі будзе разгледжана.

З надворнага боку ўсе тры законапраекты імкнутца даць як мага больш кароткія, ясныя па форме і па разъмеркаванні матар'ялу палажэнні. Палажэнне пра судабудаўніцтве, напрыклад будзе

мець менш 60 артыкулаў замест 114 артыкулаў, якія мае існуючае цяпер палажэнне.

1. З прычыны ліквідацыі акруг і акруговую судоў праектуемае палажэнне пра судабудаўніцтве прадугледжвае толькі два віды суда, якія ўваходзяць у адзінную судовую систэму—гэта суды народныя і Вярхоўны Суд.

Прымаючы пад увагу ўсё павялічваючаяся значэнне таварыскіх, сельскіх і местачковых судоў, праект дае паказанье абы тым, што побач з дзяржаўнымі судамі адзінай судовай систэмы існуюць суды грамадзкія, якія зьяўляюцца таварыскія, сельскія і местачковыя суды, разглядаючыя пэўныя катэгорыі дробных крымінальных і грамадзянскіх спраў.

Як і новыя законы пра змену нашых працэсуальных кодэксаў, праектуемае палажэнне разлуча замене касацыйны парадак разгляду спраў, вырашаных першай інстанцыяй, парадкам рэвізійным. Калі на пастанову народнага суда падана стараной ці старанамі скарга альбо пратэст пракурора, то гэта зьяўляецца для Вярхоўнага Суду падставай, каб пераглядзець пастанову суда першай інстанцыі. Але Вярхоўны Суд не звязан пака заньнямі скаргі ці пратэсту, як гэта бывае пры касацыйным парадку, а пераглядае „рэвізуе“ усю спраўу і можа скасаваць пастанову суда першай інстанцыі зусім не па тых матывах і падставах якія паказваліся ў скарзе ці пратэсьце.

З прычыны значнага павялічэння пасля ліквідацыі акруговых судоў работы Вярхоўнага Суду, штаты апошняга павялічаны, а ў выніку гэтага ў пленарных пасяджэннях Вярхсуду прымае ўздел шмат асоб. Каб стварыць калегіальны орган, які і па ліку яго членаў і па кваліфікацыі апошніх мог бы ў якасці рабочай часткі часткова замяніць Пленум Вярхсуда, праект Палажэння пра судабудніцтва, па прыкладу законадаўства РСФСР і УССР, прадугледжвае арганізацыю побач з Пленумам яшчэ і Прэзыдыумом Вярхоўнага Суду з перадачай Прэзыдыуму вырашэння часткі тых пытаньняў, якія цяпер вырашаюцца пленумам. Прэзыдыум паводле праекту складаецца з 7 чле-

наў і Старшыні Вярхсуду, старшынъ калегій і членаў Вярхсуду, якія ўключаюцца ў склад Прэзыдыуму Вярхсуду пастановай Прэзыдыуму ЦВК БССР.

Прымаючы далей пад увагу, што з часу выдання новага палажэння пра НКЮ (З. З. БССР 1929 г. № 21 п. 121) усе функцыі былога аддзелу Судабудаўніцтва НКЮ перайшлі да Вярхоўнага Суда і што з ліквідацыяй акруговых судоў работа па інструктаванын народных судоў значна павялічваецца, праект прадугледжвае арганізацыю ў складзе Верхсуда асобнай інструктарска-рэвізыйнай групы.

Такім чынам, паводле праектуемага палажэння Вярхсуд дзейнічае ў складзе: а) Прэзыдыуму, б) Пленуму, в) судовай і касацыйнай калегіі па крымінальных справах, г) судова касацыйнай калегіі па грамадзянскіх справах і д) інструктарска-рэвізийнай групах.

Асноўнай судовай ячэйкай паводле праектуемага палажэння зьяўляецца народны суд г. зн. народны судзьдзя і 2 народных заседацілі. Тому ў праектуемым палажэнні ўдасканалены правілы пра парадак выбару наразасядцацеляў. Каб забясьпечыць бесперабойную работу нарсуда, праект прадугледжвае вылучэнне з ліку наразасядцацеляў па аднаму заседацелю для кожнага вучастку для выконваныя абязвязкаў народа га судзьдзі калі яго няма. Такое вылучэнне (съпіс вылучаных нарзаседцацеляў) дапаможа ўцігтанню працоўных мас у работу нарсуда.

Праектуемае палажэнне дае, далей, ясныя і пэўныя правілы пра прокуратуру. Згодна праекту на чале Прокуратуры стаіць Прокурор Рэспублікі прычым кіраўнікамі па паасобных галінах прокурорскае работы зьяўляюцца памочнікі Прокурора Рэспублікі (агульнага нагляду, па справах ДПУ, па Вярхоўнаму Суду, па працопных справах, па зямельных справах і па нагляду за органамі съледства і месцамі зневальненя). Гэтым памочнікамі Прокурора Рэспублікі падпарадкованы яшчэ прокуроры-функцыянэры, праз якіх праводзіцца бягучая работа.

Мясцовымі органамі прокуратуры зьяўляюцца вучастковыя і гарадзкія прокуроры.

На тэрыторыі раёну альбо гораду такі прокурор, назначаемы Прокурорам Рэспублікі, мае права падаваць у раённыя выканаўчыя камітэты пратэсты на незаконныя пастановы, цыркуляры і загады падпарадкованых ім саветаў, а таксама падаваць у РВК і горсаветы прапановы або скасаваны і змене іх пастановы і загадаў, калі яны неаапавядаюць закону; калі такая прапанова вучастковага прокурора РВК нездаволена, ён можа праз Прокурора Рэспублікі падаць пратэст у ЦВК альбо ў Савет Народных Камісараў.

Разам з тым устаноўлена, што ў выпадку апратэставаныя пастановы РВК, выкананыне такой пастановы прыпыняеца да часу разгляду СНК альбо ЦВК пададзенага Прокуратурай пратэсту.

Параўнальна з існуючым палажэннем або судабудаўніцтве праект уводзіць і некаторыя прынцыпавыя змены. Так, напрыклад, дaeцца паказаныне па арганізацыі грамадзкай абароны і грамадзкіх адвінаваўцаў, а таксама або прыцягненіі прадстаўнікоў грамадзкіх і коопэратыўных арганізацый да выкананыя паасобных съледчых дзеяньняў.

Далей, праектам зусім касуецца інстытут судовых выканаўцаў, функцыі якіх перадаюцца міліцыі.

II. Прыняты Падрыхтоўчай Камісіяй праект Палажэння пра сельскія і местачковыя суды, парайональна з існуючым палажэннем, унёс наступныя істотныя змены:

- зъмяніў падсуднасць,
- зъмяніў меры сацыяльнае абароны і
- зъмяніў парадак нагляду.

На падставе агульнасюзнага закона „пра арганізацыю сельскіх судоў” з падсуднасці сельскіх і местачковых судоў зусім выключаюцца спрэвы або самаўпраўстве, спрэвы або крадзежу і наўмысным зънішчэннем ці пісанын чужое маёмысці. З другога боку, падсуднасць сельскіх і местачковых судоў пашыраецца спрэвамі або парушэнні грамадзкага парадку і бяспекі і спрэвамі або парушэнні правіл аховы здароўя (апроц выпадкаў, паказанных у арт. 112 Крым. Код.), якія цяпер вырашаюцца ў адміністрацыйным парадку.

Апроч таго, на сельскія і местачковыя суды ускладаецца вырашэнне ўсіх спрэвак або праве на зямлю працоўнага карыстаньня і спрэвы або разьдзелах двароў і выплаце членам двароў пры выхадзе іх з гаспадркі, а таксама іскі або заработнай плаце, або аплаце звышмерных работ і або спэцвопратцы, калі сума іску не перавышае 25 руб. гэтым жа судам дaeцца права прысуджаць аліменты, калі няма спрэвкі на бацькаўшчыне.

З ліку мер уздзейнічаньня, якія сельскі і местачковы суд можа ўжываць да правапарушніка, выключаны выгавар, штраф дазваляецца назначаць толькі да 10 руб. (замест 25 руб., як гэта ѿбіцца цяпер) і прымусовыя работы толькі да 5 дзён (замест 15).

Праектуемы палажэннем, далей, устанаўляеца новы парадак скасаваныя пастановы сельскіх і местачковых судоў у парадку нагляду. Парадак гэтых наступных: калі народны судзьдзя альбо адпаведны вучастковы прокурор прызнае, што пастанова сельскага і местачковага суда парушае закон альбо парушае інтарэсы працоўных ці дзяржавы, дык ён неадкладна прыпыняе выкананыне пастановы сельсуга і спрэву для пераляду ў парадку нагляду ўносіць у народны суд, пастанова якога ўжо нікаму перагляду не падлягае.

III. Як ужо было вышэй паказана, НКЮ ўнёс у СНК БССР праект новага палажэння пра таварыскія суды. Поводам для перапрацоўкі палажэння пра таварыскія суды з'явілася пастанова ВЦСПС за 8/IX 30 г. (пратакол № 67) або увядзені на прадпрыемствах асобных вытворча-таварыскіх судоў для вырашэння спраў або парушэнні працоўнае дысцыпліны.

Пасля доўгага абмеркаваньня паставленага пытаньня Калегія НКЮ і Пленум Вярхоўнага Суду прыйшлі да вываду або тым, што для сапраўднага ажыццяўлення змаганьня з парушэннямі працоўнай дысцыпліны не мэтазгодна арганізоўваць побач з таварыскімі судамі яшчэ і асобных вытворча-таварыскіх судоў. Гэты вывад быў ухвален таксама і на агульным сходзе аднаго з Менскіх прадпрыемстваў і на цэлым шэрагу куставых нарад судова-съледчых працаўнікоў.

Прымаючы пад увагу, што таварыскія суды, за час свайго існаваньня, набылі пэўны аўтарытэт сярод рабочых, што праз арганізацыю побач з

таварыскімі, яшчэ вытворча-таварыскіх судоў — пачине за сабою разьбіўкі сіл і што існуючыя таварыскія суды, як суды грамадзкія, арганізуючыя пралетарскае ўздзейнічанье на таго ці іншага таварыша, калі ён зрабіў які-небудзь анци грамадзкі ўчынак, лёгка перавесці на пытаныні вытворчага характару. НКЮ застанавіўся на думцы аб тым, што на таварыскія суды на прадпрыемствах і пры ўстановах трэба ўскладыці разгляд спраў аб нарушэнні працоўнай дысцыпліны, на даўшы ім права за такія ўчынкі нават зваленіць з пасады, прычым празктам забараняюцца за пару-

шэнне працоўнай дысцыпліны накладаць на вінаватых грашовыя штрафы.

Маючы на ўвазе, што Падрыхтоўчая Камісія СНК БССР яшчэ не вырашыла прынцыповага пытаныня аб тым, ці трэба побач з таварыскімі судамі арганізоўваць вытворча-таварыскія суды, мы далей пакуль што ня будзем застанаўляцца на іншых зъменах, якія прапануюцца празктам. Было-б вельмі пажаданым, каб судовыя працаўнікі з месец з'яўлялі сваю думку па гэтым пытаныні.

Аб пастанове Прэзыдыуму ЦВК БССР аб ільготах былым чырвоным партызанам, чырвонагвардзейцам і іх сем'ям.

Пастановай Прэзыдыуму ЦВК БССР за 30/X-г. па дакладу аб праверцы выкананьня пастановы Ураду СССР і БССР аб ільготах былым чырвоным партызанам, чырвонагвардзейцам і іх сем'ям" адзначана, што паказаныя пастановы выконваюцца нездавальніча, у асаблівасці з боку земельных органаў, органаў аховы здароўя і асьветы, а таксама і з боку НК Сац. забясьпечэння.

Прэзыдыумам ЦВК дадзены адпаведныя пастановы, як цэнтральным, гэтак і мясцовым органам

і даручана НКЮ сачыць за дакладным выкананнем пастановы Ураду аб ільготах паказанай катэгорыі асоб, прыцягваючы да адказнасці службовых асоб, якія ня выканаюць гэтых пастановы.

Пагэтаму зварачваеца ўвага вучастковых і гарадзкіх пракурораў на паказаныя няўажлівыя адносіны адпаведных органаў да гэтай важнай справы і на тое, што з боку вучастковай пракуратуры ня прымалася да гэтага часу адпаведных мер.

Адказы на запытаныні з месц.

I. Пытаныні. Якія меры ўздзейнічанья павінны ўжывацца да старшынь і членаў (местачковых) судоў, калі яны адмаўляюцца ад выкананьня ўскладзеных на іх Палажэннем пра гэтыя суды збавязкаў? (Запытаныне нарсудзьдзі Брагінскага раёну).

Адказ. Для пасыпховага выкананьня паставленых перад сельскімі (местачковымі) судамі такіх важных палітычных задач, як прыцягненіе шырокіх працоўных мас сялянства да апарату дзяржаўнага кірауніцтва і барацьбы з дробнымі выпадковымі правапарушэннямі шляхам дапасаваньня да правапарушнікаў мер культурна—выхаваўчага характеру, неабходна, каб у склад членаў сельсудоў уваходзілі лепшыя адданыя савецкай уладзе прадстаўнікі сялянскага актыву, якія дабравольна жадалі-б і маглі-б выконваць ускладзеную на іх Палажэннем пра паказаныя суды працу, а не выконвалі-б гэткую пад пагрозай толькі магчымасці дапасаваньня да іх строгіх мер рэпрэсіі.

На гэтаму адносна тых старшынь і членаў сельскіх (местачковых) судоў, якія нядбайна адносяцца да выкананьня сваіх збавязкаў або ўхіляюцца ад іх зусім адмаўляюцца ад выкананьня гэткіх, належных паведамляць мясцовому сельскому (местачковому) савету на прадмет прыняцця адпаведных мер таварыскага ўздзейнічанья на грамадзкіх тодах, альбо, у выпадку неабходнасці, і адкликаныя такіх асоб ад займаемых імі пасад абраўшымі іх выбарчымі сходамі і замены іх новымі хандыдатурамі.

(Растлумач. НКЮ № 221 н/109 за 22/IX-30 г. Нарсудзьдзі Брагінскага раёну).

II. Пытаныні. Як паступіць суду са зварочнымі міліцыяй без выкананьня выканаўчымі лістамі аб спагнаныні па судовых прыгаварах штрафаў з кулакоў, уся маёмасць якіх перададзена калгасам і якія (кулакі) высланы за межы БССР і месцазнаходжэння іх невядома? (Запытаныне Нарсудзьдзі Чэрвенскага раёну).

Адказ. Згодна п. 8-му пастановы ЦВК і СНК СССР за 2/IV-30 г. "аб новых ільготах для калгасаў і іх членаў" (Зб. Зак. СССР № 21 за 1930 г., арт. 230) калгасы вызываюцца ад пагашэння запазычнасці па перададзенай ім маёмасці, канфіскаванай у кулакоў.

Пагэтаму паступіўшыя ў суд ад выканаўчых органаў без выкананьня выканаўчыя лісты аб спагнаныні штрафаў з кулакоў, якія высланы за межы БССР і уся маёмасць якіх перададзена калгасам, падлягаюць далучэнню па рэзалюцыі на іх Нарсудзьдзі, накладаемай у адпаведнасці з вымаганынімі вышэйпаказанай пастановы ЦВК і СНК Саюзу ССР, да адпаведных спраў, як і наогул па ўсіх скончаных вытварам спраўах. (Растлумач. НКЮ № 222 н/109 за 22/IX-30 г. Нарсудзьдзі Чэрвенскага раёну).

III. Пытаныні: а) Ці зынімаецца судзімасць на падставе пастановы Прэзыдыуму ЦВК БССР за 10/VII-30 г. аб амністыі ў адзнаку 10-ці годзьдзя вызваленія БССР ад белапалякоў з асуђаных, якія пазбаўлены выбарчых правоў пасля набыцця прыгаварам суду законнай сілы?

б) Ці зынімаецца судзімасць з асуђаных, якія выбарчых правоў не пазбаўлены, але адміністрацыйнымі органамі яны высланы за межы БССР?

(Запытанье Нарсудзьдзі Лагойскага раёну).

Адказы: а) Згодна простага сэнсу п. 10 інструкцыі аб дапасаваньні пастановы ЦВК БССР за 10/VII 30 г. аб амністыі, апошняя пашыраецца толькі на асоб, якія паводле Канстытуцыі БССР карысталіся выбарчымі правамі да абвяшчэнья гэтай амністыі. Калі-ж яны былі пазбаўлены выбарчых правоў да часу абвяшчэнья паказанай амністыі, то, ня гледзячы на тое, што яны карысталіся выбарчымі правамі раней да вынясеньня прыгавору, амністыя да такіх асоб дапасоўвацца не павінна, паколькі ў гэтым-же пункце інструкцыі ясна паказана, што на асоб, ня маючых выбарчых правоў, але падаўшых у адпаведныя органы хадайніцтвы аб аднаўлённі іх у выбарчых правох, амністыя не пашыраецца да канчатковага вырашэнья пытаньня аб аднаўлённі гэтых асоб у выбарчых правох у выбарчай камісіі.

б) Пытанье адносна зьняцца судзімасці з тых асуджаных, якія да моманту вынясеньня прыгавору ня былі пазбаўлены выбарчых правоў, але якія высланы (пасля вынясеньня судом прыгавору) у адміністрацыйным парадку за межы БССР, вырашаеца ў адмоўным сенсе, паколькі згодна інструкцыі ЦВК БССР аб выбарах у саветы асобы, якія высланы ў адміністрацыйным парадку, на тэрміны іх высылкі пазбаўляюцца выбарчых правоў.

(Растлумач. НКЮ № 217 н/109 за 21/IX-30 г. Нарсудзьдзі Лагойскага раёну).

IV. Пытанье. Якімі законамі павінен кіравацца суд пры прыёме і разглядзе спраў аб невыкананьні ўмоў па кантрактацыі жывёлы ў тым выпадку, калі ў якасці падставы для іску прадстаўляюцца такія ўмовы, якія, апроч абавязку здаць у належны тэрмін жывёлу, не зъмяшчаюць у сабе ніякіх іншых абавязкаў кантрактоўшчыка (адсутнічае, напрыклад, ва ўмове паквданье на ўплату няустойкі за невыкананьне ўмовы)?

(Запытанье нарсуду Лёзыненскага раёну).

Адказ. Згодна арт. 7 пастановы СНК СССР „пра кантрактацыю жывёлы“ (Зб. Зак. Саюзу ССР 1930 г. № 17, арт. 188), кантрактацыя жывёлы признаецца ўдарнай задачай і таму суду трэба асабліва ўважліва аднесціся да вырашэння іскаў, якія грунтуюцца на даговорах аб кантрактацыі жывёлы.

Прымаючы пад увагу, што спэцыяльнага закону, рэгулючага кантрактацыю жывёлы, няма, пры вырашэнні спраў, звязаных з кантрактацыяй жывёлы, трэба кіравацца правіламі пастановы СНК Саюзу ССР за 7/X-1929 г. „пра кантрактацыю прадуктаў сельскага гаспадаркі“ (Зб. Зак. СССР 1929 г. № 65, арт. 610, і 1930 г. № 34 арт. 375), а таксама тымі паказаньнямі па ўжываньні гэтай

пастановы, якія былі дадзены Пленумам Вярхоўнага Суду БССР у пастанове яго за 10-е верасьня г. г. (прат. № 89, п. 2).

(Растлумач. НКЮ № 245 н/109 за 8/X-30 Нарсуду Лёзыненскага раёну).

ПЫТАНЬНЯ:

1. Ці мае права Р.В.К. увесці працоўна-гужавую павіннасць на час загатоўкі збожжа і гародніны?

2. Хто мае права накладаць штрафы за невыкананьне розных відаў нарыхтовак?

3. Паколькі законна прымусавае ўзыманьне штрафу без саблюдзеньня 7-мі дзённага тэрміну для добрахвотнага ўзноса?

Пракуратура Рэспублікі растлумачвае, што згодна пастановы С.Н.К. за 3/IX-30 г. „пра ўядзеніе платнае працоўна-гужавой павіннасці на час загатоўкі збожжа і гародніны“ (З. З. 1830 г. № 35 п. 230), платная мабілізацыя гужавога і аўтамабільнага транспорту (апроч машын, якія абслугоўваюць дарожнае будаўніцтва), а таксама працоўная павіннасць можа праводзіцца ня толькі для пагрузкі бульбы, але-ж наогул збожжа і гародніны. Гэта павіннасць можа праводзіцца выключна ў тых выпадках, калі нельга наніць рабочых і дастаць транспарту.

Калі яўна парушаюцца паказаныя ўмовы пра ўядзеніе працоўна-гужавой павіннасці належны апратэстоўваць нарады напрацоўна-гужавую павіннасць.

Спагнанье ў прымусовым парадку штрафаў раней тэрміну, дадзеннага згодна закону на добрахвотную ўплату, супярэчыць закону і пракуроры павінны апратэстоўваць з прыпыненнем продажы маёмысці.

Штрафы за няздачу збожжа па пастановах сялянскіх сходаў і навыкананьне цвёрдых заданіяў кулацкімі гаспадаркамі накладаецца сельскімі саветамі ў межах да пяціразовага размеру кошту яго зданай колькасці збожжа (паст. Ц.В.К. і С.Н.К. Б.С.С.Р. за 17/VIII-29 г.).

Нараджаць у падводы для выважкі капусты і бульбы з саўгасаў і Спажывецкага Таварыства сялян толькі за тое, што яны ня выканалі свае заданыя па нарыхтоўках, незаконна і асоб, якія гэта робяць, трэба прыцягваць да адказнасці. Нараджаць у падводы магчыма толькі ў парадку паказанай вышэй пастановы аб працоўна-гужавой-павіннасці.

Адказны рэдактар Мар'ясіна.

12100

200000